

عنوان مقاله:

ساختارهای اقتصادی- اجتماعی باغ کشت ها و اثر های آن بر تنوع زیستی گونه های کشاورزی: مطالعه موردی: شهرستان خلخال، استان اردبیل

محل انتشار:

فصلنامه علوم محیطی، دوره 17، شماره 3 (سال: 1398)

تعداد صفحات اصل مقاله: 16

نویسندگان:

سیده لیلا معصوم زاده - گروه کشاورزی اکولوژیک، پژوهشکده علوم محیطی، دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران

کورس خوشبخت - گروه کشاورزی اکولوژیک، پژوهشکده علوم محیطی، دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران

خلاصه مقاله:

سابقه و هدف: تنوع زیستی شامل گستره ی وسیعی از تنوع ژنتیکی، تنوع درون گونه ای و تنوع بوم نظام هاست. حفاظت از تنوع زیستی کشاورزی بعنوان یکی از میراث های ناملموس طبیعی جایگاه مهمی در ارتقای پایداری بوم نظام های کشاورزی دارد. در این راستا، توسعه و حفاظت از باغ کشت ها بعنوان سیستم های تولیدی حفاظت کننده از تنوع در بخش کشاورزی اهمیت اساسی دارد. به گونه ای که غنای گونه ای باغ کشت ها، آن ها را به مکانی مناسب برای حفاظت درون جا تبدیل کرده است. بر این اساس در این تحقیق وضعیت باغ کشت های شهرستان خلخال از طریق بررسی سنجه های تنوع زیستی و عامل های موثر بر آن در باغ کشت ها مانند عامل های اقتصادی-اجتماعی ارزیابی گردید. مواد و روش ها: بمنظور بررسی تنوع زیستی باغ کشت ها در منطقه مورد مطالعه در شهرستان خلخال و همچنین با توجه به جمعیت روستاها هفت روستا با استفاده از روش نمونه گیری خوشه ای تصادفی انتخاب شدند. سپس اطلاعات مربوط به باغ کشت های هفت روستا در قالب پرسشنامه و ب صورت مصاحبه ی رودررو با ۱۵۰ کشاورز و مشاهده ی مستقیم باغ کشت ها در تابستان سال ۱۳۹۵ جمع آوری شد. بمنظور تجزیه و تحلیل داده های جمع آوری شده، ابتدا نسبت به استخراج داده ها و اطلاعات لازم از پرسشنامه ها اقدام و پس از انجام پردازش های لازم، داده های کمی و کدگذاری داده های کیفی، داده ها وارد نرم افزار Excel گردید. سپس با استفاده از نرم افزار SPSS۲۳ همبستگی پیرسون (بین داده های کمی با یکدیگر)، همبستگی اسپیرمن (برای داده های کیفی و کمی)، آزمون رگرسیون و آزمون تحلیل خوشه ای و همچنین درصد فراوانی و میانگین مربوط به هر یک از متغیرها محاسبه شد. نتایج و بحث: بنابر نتایج به دست آمده روستای مجره با ۶۱ گونه دارای بیشترین غنای گونه ای و روستای قزل درق با ۳۱ گونه دارای کمترین غنا بود. نتایج نشان داد تفاوت معناداری بین روستاها از لحاظ سنجه شانون وینر وجود ندارد، روستای گوران سراب با ۱.۹۹ بیشترین و روستای لنبر با ۱.۱۱ کمترین میزان سنجه شانون را دارد و میانگین کل سنجه شانون وینر ۱.۵۷ به دست آمد. نتایج همچنین نشان داد که ۵۷ درصد از باغ کشت داران درآمد اصلی خود را از دیگر بخش ها تامین می کنند و کشاورزان از باغداری و زنبورداری داری هیچ درآمدی نبودند. همچنین با افزایش درآمد از دیگر بخش ها، تمایل سرپرست خانوار به باغ کشت داری کاهش می یابد. نتایج نشان داد عامل های اقتصادی- اجتماعی و ویژگی های باغ کشت ها می توانند بعنوان عامل های تاثیرگذار بر روی تنوع زیستی باغ کشت ها و سنجه های تنوع زیستی عمل کنند؛ بطوری که در تحقیق حاضر، بین عامل های اقتصادی- اجتماعی مانند سن، سطح تحصیلات، تعداد اعضا خانوار، میزان مشارکت زنان، سال های تجربه در باغ کشت داری، ساعت های کار در باغ کشت و میزان اطلاع از ویژگی های گونه های کشت شده، و افزایش سنجه های تنوع زیستی رابطه معنی داری وجود داشت. همچنین برخی از ویژگی های باغ کشت مانند مساحت باغ کشت، دارا بودن گیاهان اهلی شده و کم بودن فاصله با مرکز فروش بر افزایش سنجه های تنوع ...

کلمات کلیدی:

تنوع زیستی کشاورزی، باغ کشت، عامل های اقتصادی-اجتماعی، کشاورزی پایدار

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1300369>

